

Deryło A. — **Studies on the economic harmfulness of of the Mallophaga. II. Influence of biting lice infestation of egg laying and hatching in hens.**

The purpose of the work was to establish the influence of certain Mallophaga on egg productivity in hens. It was found that an average daily egg productivity in Leghorns, infested lightly with *Eomenacanthus stramineus* N., or *Menopon gallinae*, decreased after 3 months period of examination at 10% and 9.3%, respectively, in comparison to the control group. Egg productivity decreased minimally (4.5%) in hens naturally infested with *Goniocotes gallinae* De Geer, *M. gallinae* and *Lipeurus caponis* L. In the hens of

Rhode Island Reds, experimentally infested at the age of 9 weeks with *E. stramineus* egg laying started with 14 days delay. An average daily egg productivity in Rhode Islands Reds infested heavily for the period of 90 days reached 26.2%. In the birds from the control group it was 41.8%. Examinations of hatching by-products showed that temperate mallophagian infestation did not influence to a great degree the number of the by-products. However, the per cent of non hatched eggs, died embryos and weak chickens in infested birds with *E. stramineus* was higher, and per cent of by-products was about 10.3 higher than that in the controls.

WITOLD SCHEURING

Zbąszynek

Brodawczyca nutrii

Brodawczyca jest zakaźnym, wirusowym schorzeniem skóry (z grupy Papova-wirusów) atakującym bydło (2, 5, 6), rzadziej owce, konie, psy, króliki i lisy srebrzyste (7). Choroba występuje też u ryb (1) i człowieka (3).

U wymienionych wyżej zwierząt futerkowych schorzenie może objąć niekiedy 60% pogłowia (cyt. za 4).

Ponieważ w dostępnym piśmiennictwie nie spotkano doniesienia dotyczącego zachorowania na brodawczycę u nutrii, postanowiono przedstawić własne spostrzeżenia z rejonu PZLZ Zbąszynek.

W okresie półrocznym (I.—VI.1973 r.) obserwowano w trzech różnych hodowlach w Z. zachorowania u 22 nutrii, manifestujące się wystąpieniem drobnych, nieuszykulowanych guzków, wyniesionych nad powierzchnię, wielkości od ziarna konopi do ziarna grochu

Ryc. 1. Zmiany brodawczycowate kończyn przednich nutrii.

lub orzecha laskowego. Kolor tych tworów był różowy, powierzchnia gładka, początkowo napięta, potem mniej tęga, a zabarwienie guzka przechodziło w kolor szary. Obserwowane guzki przypominały brodawczaki spotykane u bydła, z tym, że ich powierzchnia nie była zrogowaciała ani kalafiorowata. Po nacięciu,

przy wyciskaniu guzki łatwo się wyluszczały, pozostawiając obficie krwawiącą jamkę. Pobrany w jednym przypadku materiał wysłano do badania histologicznego do Pracowni Anatomii Patologicznej Wydziału Weterynaryjnego AR we Wrocławiu, gdzie rozpoznano brodawczycę skóry — *Papillomatosis cutis* (nr bad. 10/73). Zmiany chorobowe dotyczyły przeważnie nieowłosionych części skóry i zawsze były obserwowane na kończynach przednich, gdzie umiejscawiały się najczęściej po zewnętrznej stronie palców (ryc. 1, 2).

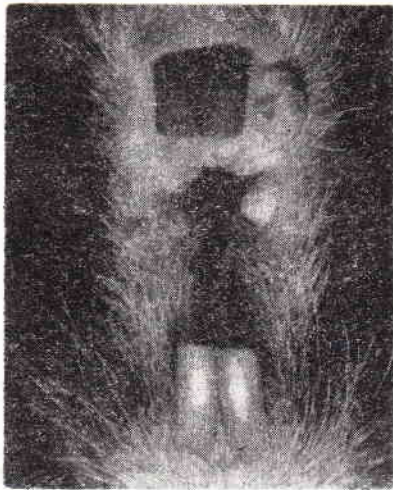
Ryc. 2. Brodawczaki kończyn przedniej w zbliżeniu.

Na kończynach tylnych brodawczaki stwierdzano również na błonie międzypalcowej oraz po stronie brzusznej nieowłosionej u nutrii kończyny — do stawów skokowych. Na głowie znaleziono zmiany u 4 szt., a dotyczyły one warg (ryc. 3) i dziąseł, nosa i brody — jedyne miejsca owłosione, gdzie spotykano brodawczaki. Najrzadziej (po jednym przypadku) stwierdzono guzki na narządzie płciowym męskim (gdzie zmiany obejmowały wałowato prącie, co doprowadziło do załupka) i ogonie. Zestawienie obserwowanych zmian przedstawiono w tab. 1.

Występowanie i rozległość zmian na kończynach przednich i głowie ma związek ze znaczną operatywnością tych kończyn u nutrii tak w trakcie spożywania pokarmu, jak i toalety zwierzęcia. Umiejscowienie zmian na kończynach przednich zdaje się być charakterystyczne dla tego gatunku zwierząt, a stanowi rzadkość u innych (6). Brodawczaki występowały pojedynczo lub częściej po kilka czy kilkanaście sztuk w przypadku brodawczycy miejscowej (*papillomatosis localis*) — postaci przeważającej w opisanych przypadkach. W postaci uogólnionej (*p. disseminata*) — rzadszej, zmiany obejmowały znaczną powierzchnię

j. gębowej, wystając różańcowato (podobnie jak opisano to u lisów srebrzystych) (7), lub otaczając samczy narząd rodny.

Zachorowania masowo przebiegały tylko w jednym przypadku, gdzie zachorowało 14 szt. młodzięży (22% pogłowia). We wszystkich przypad-

Ryc. 3. Brodawczaki warg u nutrii.

kach stwierdzono przenoszenie się schorzenia, a więc postać nabytą choroby (*p. acquisita*) — zakaźną. Szerzenie się choroby następowało najprawdopodobniej przez wodę przepływającą przez połączone zagrody, lub przez kontakt bezpośredni. Zachorowania dotyczyły zarówno nutrii rasy standard jak i szafir. Nutrie chorowa-

Tab. 1. Występowanie zmian brodawczycowatych u nutrii

Lokalizacja zmian chorobowych	Liczba przypadków (w %)
Kończyny	100,0
Głowa	18,1
Narządy płciowe	4,5
Ogon	4,5

ły w różnym wieku, chociaż najczęściej zapadały w wieku ok. 3—4 miesięcy. Również płeć zdaje się nie odgrywać roli, gdyż chorowały zarówno samce jak i samice. Choroba przebiegała na ogół łagodnie i po 2—3 miesiącach zmiany chorobowe ustępowały samoistnie, pozostawiając drobne plamki depigmentacyjne. Wydaje się, że istnieje tu duża odporność gatunkowa, gdyż nutrie zapadają na tę chorobę rzadko. Można jednak w pewnych przypadkach dopatrywać się pewnej skłonności osobniczej, być może spowodowanej złymi warunkami bytowymi (nadmierne zagęszczenie, niedobory żywieniowe itp.). W każdym razie wiele zwierząt trzymanyh wspólnie z chorymi nie ulega zakażeniu.

Leczenia nie przeprowadzono, poza jedną sztuką, u której brodawczaki usunięto opera-

cyjnie, nie obserwując do 12 miesięcy nawrotu choroby.

Celem zwalczania choroby proponuje się przeprowadzać okresowe przeglądy nutrii ze szczególnym zwróceniem uwagi na kończyny przednie. Również należy unikać łączenia basenów wodnych z poszczególnych klatek. Chore nutrie należy bądź izolować (w przypadku brodawczycy miejscowej) bądź eliminować (w przypadku brodawczycy uogólnionej).

Piśmiennictwo

1. Kocytowski B., Mięczyński T.: Choroby ryb i raków, PWRiL, 1960.
2. Krzyżanowski J., Buczek J.: Medycyna Wet. 19, 207, 1963.
3. Larski Z.: Wirusologia weterynaryjna, PWRiL, 1965.
4. Nieberle K., Cohrs P.: Szczegółowa anatomia patologiczna zwierząt domowych PWRiL 1968.
5. Podbielski T., Gąstorowski R., Rozynek H.: Medycyna Wet. 22, 541, 1966.
6. Stankiewicz W.: Dermatologia weterynaryjna, PWRiL, 1968.
7. Zuliński T., Szuperski T.: Medycyna Wet. 13, 73, 1957.

Adres autora: dr Witold Scheuring, ul. Kilińskiego 92. 66-310 Zbąszynek, pow. Międzyrzecz Wlkp., woj. zielonogórskie.

Шеуринг В. — Папилломатоз нутрий.

Описали течение болезни у 22 нутрий в трех фермах. Болезненные изменения установили на коже конечностей на голове на слизистой оболочке ротовой полости и мужского полового органа и на хвосте. В одной ферме установили заболевание у 22% целого поголовья. Болезнь несмотря на симптомы инфекционности протекала чаще всего легко и по 2—3 месяцах заканчивалась самоизлечением. Заражение наступало путем непосредственного или посредственного контакта (с водой в общих бассейнах).

Scheuring W. — Papillomatosis in mink

There was described skin papillomatosis in mink. The lesions were found on the skin of limbs, the head, the mucosa membrane of the mouth, male sexual organ, and the tail. There were given the course of the disease in 22 minks maintained in three farms. In one of the farms 22% of the animals suffered from the disease. The disease was mild and usually after 2—3 months appeared recovery. The infection spreaded directly by contact or by water in common pools.

SHIBLEY G. P., MORSI H. M., STROTHER H. L., CLARK M.: Leptospiroza nerek i eksponowanie szczepionych i nieszczepionych świń na zakażenie *Leptospira icterohaemorrhagiae* i *Leptospira canicola*. (Renal leptospirosis: exposure of vaccinated and nonvaccinated swine to *Leptospira icterohaemorrhagiae* and *Leptospira canicola*). Am. J. vet. Res. 34, 1171—1173, 1973 (9).

Prosięta o wadze 45 kg nie reagujące w odczynach serologicznych na leptospiry zaszczepiono inaktywowaną szczepionką przeciwko *Leptospira icterohaemorrhagiae* i *Leptospira canicola*. Szczepionkę podawano podskórnie w dawce 2,0 ml. Po 7 miesiącach po szczepieniu sztuki szczepione oraz sztuki z grupy kontrolnej zakażono dootrzewnowo 10 ml hodowli zjadliwych szczepów *L. icterohaemorrhagiae* i *L. canicola* (1×10^5 komórek/ml). U wszystkich prosiąt z grupy kontrolnej zakażonych *L. canicola* pojawiły się leptospiry w moczu, zaś u prosiąt z grupy szczepionej jedynie u 58% sztuk wystąpiły leptospiry w moczu. Po zakażeniu *L. icterohaemorrhagiae* leptospiremia występowała u 60% sztuk z grupy nieszczepionej i u 80% prosiąt z grupy szczepionej. Leptospiruria występowała natomiast u 60% prosiąt z grupy kontrolnej i 23% prosiąt z grupy szczepionej. Zastosowana biwalentna szczepionka wywierała działanie ochronne i zapobiegała chorobie przy zakażeniach sztucznych.

A.